

Θα έρθω τώρα σύντομα στο δεύτερο μεγάλο ερώτημα. Ποιο είναι το σχέδιό μας; Για τι επιδιώκουμε τη λαϊκή εντολή;

Σκοπός μας είναι η ισχυρή Ελλάδα. Μια Ελλάδα σεβαστή σε φίλους και ανταγωνιστές. Μια Ελλάδα που έχει τη δύναμη και τις προϋποθέσεις να επηρεάζει αποφάσεις, να καθορίζει εξελίξεις, να παίζει ρόλο στην ευρύτερη περιοχή και να έχει φωνή στις ευρωπαϊκές εξελίξεις.

Η ισχυρή Ελλάδα είναι αναγκαία για να αντιμετωπίσουμε τρεις μεγάλες προκλήσεις που αντιμετωπίζει η χώρα μας. Η διακυβέρνηση της χώρας από το ΠΑΣΟΚ συμπίπτει με μια κρίσιμη καμπή της νεότερης πολιτικής μας ιστορίας. Η πιο πρόχειρη αναλογία που μπορεί να αναφερθεί είναι το 1909 πριν τον εκσυγχρονισμό της Ελλάδας που επέφερε ο Ελευθέριος Βενιζέλος. Πρέπει να αντιμετωπίσουμε τρία σημαντικά προβλήματα από τις απαντήσεις που θα δώσουμε θα εξαρτηθεί το μέλλον και η πορεία της χώρας για τις επόμενες δεκαετίες. Τα προβλήματα αυτά είναι η ισότιμη ένταξή μας στην Ευρωπαϊκή Ένωση, ο νέος ρόλος μας στα Βαλκάνια και την γύρω περιοχή και η τουρκική επεκτατικότητα. Χρειάζεται να συμμετάσχουμε όσο πιο γρήγορα γίνεται στον κεντρικό πυρήνα των χωρών της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Χρειάζεται να αποκτήσουμε έντονη παρουσία στη Βαλκανική και στη γύρω μας περιοχή και να έχουμε λόγο στις εξελίξεις. Χρειάζεται τέλος με συνεχή διπλωματική δράση, ενίσχυση των Ενόπλων Δυνάμεών μας και ενδυνάμωση της διεθνούς μας θέσης όχι μόνο να αποτρέψουμε της διεθνούς μας θέσεις όχι μόνο να αποτρέψουμε κάθε σκέψη για αμφισβήτηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων αλλά να εξουδετερώσουμε τις τουρκικές απειλές και να εξασφαλίσουμε την ειρήνη στην περιοχή.

Αν δεν μπορέσουμε να αντιμετωπίσουμε επιτυχία αυτές τις προκλήσεις θα περιθωριοποιηθούμε βαθμιαία στο ευρωπαϊκό και το βαλκανικό γίγνεσθαι, θα διολισθήσουμε σε μια μίζερη παρακολούθηση γεγονότων

που άλλοι καθορίζουν για μας, θα εντείνουμε την εσωστρέφειά μας σε μια εποχή όπου η επιτυχία, η ανάπτυξη, οι καλύτερες συνθήκες ζωής εξαρτώνται από το πόσο ανοιχτοί είμαστε στον κόσμο και πόσο συμμετέχουμε στα δρώμενα.

Η προσπάθειά μας για να δημιουργηθεί η ισχυρή Ελλάδα θα επικεντρωθεί σε άξονες:

1. Η σταθερότητα της οικονομίας είναι απαραίτητο μέσο για την ανάπτυξη. Αμετακίνητος στόχος της οικονομικής πολιτικής είναι η συμμετοχή της Ελλάδας στις εξελίξεις στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο τελικό στάδιο της ΟΝΕ. Η μη συμμετοχή της Ελλάδος θα σημαίνει, ότι η οικονομία μας θα λειτουργεί με υψηλότερο συναλλαγματικό κόστος, οι ξένες παραγωγικές επενδύσεις θα κατευθύνονται αλλού και η ανταγωνιστικότητά μας θα μειωθεί. Η αδυναμία ένταξης της χώρας μας στην ΟΝΕ θα οδηγήσει σε μια γενικότερη αμφισβήτηση για την ικανότητά μας να ελέγξουμε τις οικονομικές εξελίξεις στη χώρα και να παίξουμε ένα ρόλο στη περιοχή. Το εθνικό κόστος από την αδυναμία συμμετοχής θα είναι γι' αυτό πολύ μεγαλύτερο από το εσωτερικό πολιτικό κόστος εφαρμογής του προγράμματος σύγκλισης. Θα πρέπει σταθερά λοιπόν να επιδιώξουμε να εξασφαλίσουμε τις προϋποθέσεις συμμετοχής μας στην ΟΝΕ όπως διαγράφονται στο πρόγραμμα σύγκλισης.

2. Η ανάπτυξη δεν εξαντλείται στη βελτίωση των δεικτών, δεν είναι μόνο θέμα ποσοτικών προσαρμογών. Η μείωση του πληθωρισμού, η αύξηση του ΑΕΠ είναι επιβεβλημένες. Αλλά δεν φτάνουν. Χρειαζόμαστε ποιοτικές αλλαγές, νέα διάρθρωση των παραγωγικών διαδικασιών ώστε να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η πραγματικότητά μας, να εξασφαλίσουμε στην οικονομία μας δικιά της ενδογενή δυναμική, την αυτοτροφοδοτούμενη ανάπτυξη. Χρειάζεται

πληθώρα παρεμβάσεων από την ενίσχυση των υποδομών αντί των μεμονωμένων επιχειρήσεων, τη δημιουργία δικτύων για την κατανομή και εξειδίκευση των δραστηριοτήτων σχεδιασμού, παραγωγής και διάθεσης ενός προϊόντος μεταξύ περισσότερων επιχειρηματικών μονάδων έως την αναδιάρθρωση καλλιεργειών, την εκπαίδευση σε νέες τεχνολογίες, τη διάδοση της πληροφορικής. Το Κοινοτικό Πλαίσιο Στήριξης εξασφαλίζει στη χώρα χρηματοδότηση τρις.

Είναι το μεγαλύτερο πρόγραμμα παρεμβάσεων, που γνώρισε ποτέ η χώρα και ίσως θα αποτελέσει και σε σχέση με μελλοντικά προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης το πιο σημαντικό πρόγραμμα. Βρισκόμαστε αντιμέτωποι με μια ιστορική ευκαιρία και ιστορική πρόκληση. Ένα μεγάλο τμήμα της ελληνικής κοινωνίας και ιδίως η Ν.Δ. έχει θεοποιήσει τον στόχο της απορροφητικότητας. Θα πρέπει, έτσι πιστεύουν, αν απορροφήσουμε το δυνατόν ταχύτερα περισσότερα χρήματα. Εμείς πιστεύουμε ότι κυρίαρχη πρέπει να είναι η έννοια της αναπτυξιακής αποτελεσματικότητας. Τα χρήματα πρέπει προπαντός να αποδώσουν, να τροφοδοτήσουν νέες αναπτυξιακές διαδικασίες χωρίς να χρειάζεται περαιτέρω στήριξη και οικονομική βοήθεια. Η απόσταση μεταξύ της θεοποίησης της απορροφητικότητας και της σπατάλης είναι σχεδόν ανύπαρκτο. Η Ν.Δ. σπατάλησε τους πόρους του Πρώτου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης. Εμείς έχουμε εφαρμόσει τώρα διαδικασίες ελέγχου αποτελεσματικότητας και θα προχωρήσουμε σε εξέταση της απόδοσης των προγραμμάτων και σε αναθεώρησή τους εφ' όσον αυτό είναι αναγκαίο.

3. Η κοινωνική πολιτική δεν είναι συμπλήρωμα της αναπτυξιακής πολιτικής. Εμείς δεν πρέπει να περιμένουμε πρώτα την ανάπτυξη για να εφαρμόσουμε μετά κοινωνική πολιτική. Τα οικονομικά και

κοινωνικά προβλήματα δεν επιδέχονται χωριστή αντιμετώπιση. Τα προβλήματα είναι αλληλοσυνδεόμενα σε διαλεκτική σχέση.

Αν δεν υπάρχει οργανωμένο, πλατύ και αποτελεσματικό σύστημα κοινωνικής πολιτικής, ένα σύστημα κοινωνικής πολιτικής, το οποίο διευκολύνει την ενίσχυση όσων μειονεκτούν, όσων δεν μπορούν να παρακολουθήσουν την αναπτυξιακή διαδικασία, ένα σύστημα το οποίο δεν αποτρέπει τον κοινωνικό εξοστρακισμό ομάδων και ατόμων, τότε η αλλαγή των οικονομικών δομών, η ανάπτυξη μπορεί να καθυστερήσει, είναι μάλλον βέβαιο ότι δεν θα μπορέσει να επιτελεστεί.

Θα καθυστερήσει, γιατί οι κοινωνικές αντιθέσεις που προκαλεί η οικονομική πολιτική θα εμποδίσουν την οικονομική προσαρμογή. Η κοινωνική προστασία και η κοινωνική πολιτική αυτό είναι η αρχή μας, είναι συστατικό στοιχείο της αναπτυξιακής πολιτικής, δεν είναι επιστέγασμα της ενδεχόμενης επιτυχίας.

Η κοινωνική πολιτική δεν έρχεται μετά. Ανάπτυξη και κοινωνική πολιτική πραγματοποιούνται ταυτόχρονα. Μόνο έτσι θα εξασφαλίσουμε μια κοινωνία με περισσότερη συνοχή και αλληλεγγύη, μια δικαιότερη κοινωνία που ανταποκρίνεται στα σοσιαλιστικά πρότυπά μας.

Αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να συνεχίσουμε εντατικά τις πολιτικές μας σε σχέση με την απασχόληση, την εκπαίδευση του εργατικού δυναμικού, την κοινωνική πρόνοια και να καταπιαστούμε με το μεγάλο έργο της αναμόρφωσης της κοινωνικής ασφάλισης και τη δημιουργία ενός κοινωνικού ιστού ασφάλειας.

4. Μέχρι σήμερα έχουν γίνει πάρα πολλές διαπιστώσεις για την ανάγκη μεταρρύθμισης της Δημόσιας Διοίκησης, οι πρωτοβουλίες που αναλήφθηκαν δεν απέδωσαν σε ικανοποιητικό βαθμό. Η Δημόσια Διοίκηση εξακολουθεί να χαρακτηρίζεται από μια περίπλοκη θεσμική συγκρότηση, από έλλειψη στόχων και αξιολόγησης και από μια γενικευμένη αίσθηση ανεπαρκούς ανταπόκρισης στις σημερινές απαιτήσεις. Χρειάζεται ριζική παρέμβαση. Επιγραμματικά, ορισμένα από τα θέματα που πρέπει να αντιμετωπίσουμε είναι: Η συμπλήρωση και βελτίωση της νομοθεσίας για τις προσλήψεις, η οικονομική αυτοδυναμία της αυτοδιοίκησης με παράλληλη ενίσχυση των διαδικασιών προϋπολογισμού, απολογισμού, διαφάνειας και της ευθύνης στην τήρηση των δημοσιονομικών υποχρεώσεων, το μισθολόγιο, βαθμολόγιο, η καθιέρωση οικονομικής αυτοδιαχείρισης σε δημόσιες υπηρεσίες, η απλοποίηση των διαδικασιών που αφορούν τις συναλλαγές με τις δημόσιες επιχειρήσεις, η επέκταση της μηχανογράφησης, η επέκταση του θεσμού του συνηγόρου, του πολίτη και ο επαναπροσδιορισμός και η αξιοποίηση του θεσμού των ελεγκτών της Δημόσιας Διοίκησης, η εισαγωγή συστημάτων αξιολόγησης της λειτουργίας και βελτίωσης της αποδοτικότητας των υπηρεσιών. Πρέπει να έχουμε συνείδηση ότι δεν πρόκειται να πετύχουμε την εκσυγχρονιστική προσπάθεια αν δεν βελτιώσουμε αποφασιστικά τα εργαλεία μας. Το κύριο εργαλείο μας είναι η δημόσια διοίκηση. Σήμερα είναι στομωμένο. Πρέπει να το κάνουμε αποτελεσματικό.

5. Η εξωτερική μας πολιτική έκφραση της αταλάντευτης πατριωτικής στάσης του ΠΑΣΟΚ θα συνεχίσει να επιδιώκει τη δημιουργική δυναμική και παρουσία της Ελλάδας στη διεθνή σκηνή, ώστε να διευρύνουμε τις συμμαχίες μας και να παίξουμε ένα σημαντικό ρόλο στην περιοχή. Ειδικότερα:

α. Η Ευρωπαϊκή ολοκλήρωση ανήκει στις προτεραιότητές μας. Στη Διακυβερνητική Διάσκεψη στόχος μας είναι η διασφάλιση της ισοτιμίας των κρατών μελών, η αποτροπή μιας Ευρώπης μεταβλητής γεωμετρίας, η διασφάλιση των συμφερόντων της εθνικής μας ασφάλειας και της εξωτερικής μας πολιτικής, η ενίσχυση των δημοκρατικών θεσμών. Επιδιώξή μας πολιτικές που οδηγούν στην πραγματική σύγκλιση των οικονομιών και τη συνοχή, ενισχύουν την απασχόληση, θα βελτιώνουν τη θέση του πολίτη. Πολιτικές που οδηγούν την Ελλάδα να διαδραματίσει πρωταγωνιστικό ρόλο στη Ν.Α. περιοχή της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

β. Στα Βαλκάνια η ανάπτυξη εποικοδομητικών και αμοιβαία επωφελών πολιτικών και οικονομικών σχέσεων με όλα τα κράτη της Βαλκανικής, αποτελεί κεντρικό άξονα της πολιτικής μας.

Συνεχίζουμε τις προσπάθειες για την εφαρμογή ενός προγράμματος πολυμερούς διαβαλκανικής συνεργασίας και την προώθηση της διαβαλκανικής επιχειρηματικής δραστηριότητας. Ιδιαίτερη σημασία έχουν για μας τα διευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα μεταφορών, τηλεπικοινωνιών και ενέργειας που διέρχονται από το χώρο αυτό, με στόχο την αξιοποίηση της γεωπολιτικής μας θέσης ως κόμβο διεθνών οικονομικών δραστηριοτήτων. Στόχος μας, η Θεσσαλονίκη να καταστεί επίκεντρο ανάπτυξης μιας πολυεπίπεδης στρατηγικής για τα Βαλκάνια.

γ. Αντίστοιχη είναι και η πολιτική μας σε ότι αφορά τις χώρες του Νότου και ιδιαίτερα την Ν.Α. λεκάνη της Μεσογείου. Στόχος μας ν' αναδείξουμε την Κρήτη, πύλη της Ευρωπαϊκής Ένωσης στη Ν.Α. Μεσόγειο, επίκεντρο και σταυροδρόμι οικονομικών δράσεων επιστημονικής και τεχνολογικής αναφοράς. Να συμβάλλουμε

στην διαδικασία ειρήνευσης και εκδημοκρατισμού στα κράτη της Μέσης Ανατολής.

- δ. Όσον αφορά τις σχέσεις μας με τις ΗΠΑ, επιδιώκουμε εποικοδομητική συνεργασία σε όλα τα επίπεδα, νέες δράσεις που θα εμπλουτίσουν τις σχέσεις μας. Το ίδιο ισχύει για τις σχέσεις μας με την Ρωσία και τις άλλες χώρες της Κεντρικής, της Ανατολικής Ευρώπης και του παραευξείνιου χώρου.
- ε. Όσον αφορά την Τουρκία, η Ελλάδα αναγνωρίζει την αναγκαιότητα του ευρωπαϊκού προσανατολισμού της Τουρκίας. Μία τέτοια προοπτική πρέπει να συνδέεται άμεσα με το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τις αρχές δημοκρατίας και τις πολιτικές αξίες της Ευρώπης, το σεβασμό των Διεθνών Συνθηκών και των κανόνων του διεθνούς Δικαίου. Η Τουρκία πρέπει να καταλάβει ότι η επεκτατική της πολιτική είναι αδιέξοδη. Θα βρεθεί αντιμέτωπη όχι μόνο με την κατηγορηματική θέληση της Ελλάδας να προασπίσει τα κυριαρχικά της δικαιώματα αλλά και τις συμμαχίες και τα διεθνή ερείσματα, τα οποία δημιουργήσαμε και θα δημιουργούμε.
- στ. Όσον αφορά την Κύπρο, η χώρα μας δεν είναι διατεθειμένη να επιτρέψει με οποιοδήποτε τρόπο την παγίωση και νομιμοποίηση των τετελεσμένων που έχουν επιβληθεί δια των όπλων. Αντίθετα, σε διαρκή συμπάραταξη με την Κυπριακή Κυβέρνηση, θα συνεχίσει τις προσπάθειες για την δημιουργία των συνθηκών εκείνων που θα επιτρέψουν την ειρηνική ανατροπή τους. Επιδίωξή μας είναι η εφαρμογή των αποφάσεων του ΟΗΕ για την Κύπρο και η ανάπτυξη πολύπλευρων πρωτοβουλιών για δίκαιη και βιώσιμη λύση.

- ζ. Εξωτερική πολιτική ασκούμε παράλληλα μέσα από άλλες εθνικές πολιτικές όπως, την οικονομική και εμπορική πολιτική, την ενεργειακή, την πολιτική περιβαλλοντική προστασία, την πολιτική στην έρευνα και τεχνολογία, τα διευρωπαϊκά και διεθνή δίκτυα μεταφορών, επικοινωνιών και ενέργειας, την πολιτική μας στον πολιτισμό, τη διεθνή συνεργασία σε θέματα δικαιοσύνης και δημόσιας τάξης, την πολιτική ενημέρωσης απέναντι στα ημεδαπά και διεθνή Μ.Μ.Ε.
6. Η χώρα μας χρειάζεται ισχυρές ένοπλες δυνάμεις ως θεματοφύλακες της εθνικής μας ανεξαρτησίας, της εδαφικής ακεραιότητας και των νομικών κυριαρχικών δικαιωμάτων μας. Το επίπεδο της αποτρεπτικής ικανότητάς τους πρέπει να βελτιωθεί. Για τον κατάλληλο εξοπλισμό των Ενόπλων Δυνάμεων εκκρεμούν τώρα αποφάσεις. Η κυβέρνηση θα πρέπει να αποφασίσει για το Ενιαίο Μεσοπρόθεσμο Ανάπτυξης και Εκσυγχρονισμού για το χρονικό διάστημα 1996-2000 (5ετία). Θα πρέπει να απαντήσει στο ερώτημα ποια είναι τα κατάλληλα μέσα για να υπάρξει αποτελεσματική αντίδραση σε τυχόν τουρκική επιβουλή και με ποιο τρόπο θα έχουμε ποιοτική υπεροχή, η οποία θα δρα αποτρεπτικά. Ταυτόχρονα χρειάζεται να συνεχισθεί η διαδικασία αναδιοργάνωσης και εκσυγχρονισμού των Ενόπλων Δυνάμεων, ώστε να αυξήσουμε την αποτελεσματικότητά τους, αλλά να αναβαθμίσουμε τη μαχητική τους ικανότητα με το μικρότερο δυνατό κόστος.
7. Το πολιτικό μας σύστημα παρά τη σημαντική πρόοδο που έχει γίνει, παρουσιάζει παλιά και νέα προβλήματα. Οι πελατειακές σχέσεις επηρεάζουν πάντα τη δημόσια ζωή. Νέα Κέντρα εξουσίας, μεγάλες επιχειρήσεις, συγκροτήματα Μ.Μ.Ε. συντεχνιακές ομάδες συχνά επιβάλλουν απόψεις και πολιτικές εξελίξεις. Η οικονομική εξουσία διαπλέκεται συχνά και με αδιαφανή τρόπο με την πολιτική εξουσία. Οι κανόνες της δημοκρατίας πρέπει να προσαρμοσθούν στις νέες

συνθήκες, ώστε να υπάρχει διαφάνεια για τον πολίτη και πολύπλευρη πληροφόρησή του. Οι ρυθμίσεις που αφορούν τα Μ.Μ.Ε. και το Εθνικό Συμβούλιο ραδιοτηλεόρασης πρέπει να ολοκληρωθούν. Η νομοθεσία για τις δημόσιες προμήθειες να συμπληρωθεί ώστε να εξασφαλισθεί περισσότερη διαφάνεια. Η καθιέρωση του θεσμού του παραστάτη του πολίτη να γεφυρώσει το χάσμα, που διακρίνει τις σχέσεις του πολίτη με το κράτος.

8. Η ευημερία του πολίτη εξαρτάται από την ποιότητα του φυσικού, του ανθρωπογενούς και του κοινωνικού περιβάλλοντος που βιώνει, από την ελευθερία που του εξασφαλίζεται για να αναπτύξει την προσωπικότητα και τις δεξιότητές του, από τη δυνατότητα που του παρέχεται να απολαμβάνει τα κοινωνικά αγαθά και την απαλλαγή του από φόβους και αβεβαιότητες για το παρόν και το μέλλον, την ασφάλειά του. Πρωτοβουλίες απαιτούνται σε πολλούς τομείς για να μεταβάλουμε προς το καλύτερο το βιούμενο περιβάλλον και να εξασφαλίσουμε σε όλους τους πολίτες μια υψηλότερη ποιότητα ζωής. Στον τομέα της υγείας για παράδειγμα είναι απαραίτητος ο εκσυγχρονισμός και ο εξορθολογισμός του Εθνικού Συστήματος υγείας με δημιουργία μονάδων διοίκησης και διαχείρισης στα νοσοκομεία και τη θέσπιση κανόνων λειτουργίας και προδιαγραφών ποιότητας των παρεχομένων υπηρεσιών. Όπως επίσης πρέπει να δοθεί έμφαση στις υπηρεσίες πρόληψης και στην αξιοποίηση στο μέγιστο δυνατό βαθμό των Κέντρων Υγείας ώστε να μεταφερθούν οι υπηρεσίες υγείας κοντά στον πολίτη. Στον τομέα του περιβάλλοντος θα πρέπει να προχωρήσει η καταγραφή και ο καθορισμός των χρήσεων γης, ιδίως ο έλεγχος στις «μεταβατικές ζώνες», δηλαδή εκεί όπου αναπτύσσονται πιέσεις αλλαγής από χρήσεις χαμηλής προόδου, όπως γεωργικές ή δασικές, σε χρήσεις υψηλής προόδου, όπως τουριστικές ή οικιστικές. Μέτρα για την κατοχύρωση της φυσιογνωμίας των πόλεων και οικισμών της Ελλάδας, για την

βελτίωση του κατοικημένου περιβάλλοντος και θεσμικές ρυθμίσεις όπως ο Νέος Γενικός Οικοδομικός Κανονισμός αποτελούν προτεραιότητα.

9. Η συνεχής βελτίωση της εκπαίδευσης είναι απαραίτητη προϋπόθεση τόσο για να αποκτήσουμε πολίτες με ευθύνη με συμμετοχή κοινωνικές διεργασίες όσο για την αντιμετώπιση από όλους μας των προβλημάτων προσαρμογής της χώρας στις διεθνείς οικονομικές και κοινωνικές εξελίξεις. Βασικοί άξονες της προσπάθειάς μας:

Σχεδιασμός της εκπαιδευτικής πολιτικής. Η κατεύθυνση αυτή επιβάλλει την λειτουργία του Εθνικού Συμβουλίου Παιδείας και την αναβάθμιση του Παιδαγωγικού Ινστιτούτου.

Προώθηση της αποκέντρωσης και της συμμετοχής όλων όσοι εμπλέκονται στην εκπαιδευτική διαδικασία. Η κατεύθυνση αυτή επιβάλλει τον περιορισμό των παρεμβάσεων του Υπουργείου Παιδείας στη διοίκηση της εκπαίδευσης και τη μεταφορά αρμοδιοτήτων σε αποκεντρωμένους φορείς .

Βελτίωση της ποιότητας της εκπαίδευσης. Η κατεύθυνση αυτή επιβάλλει τη διαρκή και ουσιαστική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών, τη διασφάλιση του ενιαίου χαρακτήρα της υποχρεωτικής εκπαίδευσης, την αναμόρφωση των προγραμμάτων σπουδών και του περιεχομένου των διδακτικών βιβλίων.

Υιοθέτηση διδακτικών προσεγγίσεων με ιδιαίτερη έμφαση σε μεθόδους που προωθούν τη συνεργασία των μαθητών, την εργασία σε ομάδες, τη λύση προβλημάτων, την ανάπτυξη κριτικής σκέψης.

Ανάπτυξη της επαγγελματικής εκπαίδευσης, ώστε να δημιουργηθούν νέες διέξοδοι στους νέους και να ξεπεράσουμε τον «ακαδημαϊκό μονόδρομο».

Η εισαγωγή συστημάτων αξιολόγησης της εκπαιδευτικής διαδικασίας όλων των βαθμίδων, ώστε να αποκτήσουμε γνώση της απόδοσης των διαφόρων εκπαιδευτικών μονάδων.

Τέλος, η διαμόρφωση μιας νέας σχέσης ανάμεσα στα ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης και την πολιτεία. Θέλουμε πανεπιστήμια και ΤΕΙ ευέλικτα, αποτελεσματικά, που είναι πιο κοντά στις ανάγκες της κοινωνίας και της οικονομίας με ταυτόχρονο νοικοκύρεμα των πόρων που διαχειρίζονται.

10. Η φροντίδα για τη πολιτιστική δημιουργία και τον Πολιτισμό είναι τέλος προϋπόθεση για ένα διαφορετικό τρόπο ζωής, ο οποίος συμβάλλει στη διεύρυνση επικοινωνίας μεταξύ των πολιτών και την ανάπτυξη των ικανοτήτων τους. Η πολιτική μας οφείλει να διασφαλίζει τη συμμετοχή των πολιτών σ' όλα τα σημεία της χώρας στα αγαθά και την μέθεξη του πολιτισμού όπως και την ανάδειξη κοινωνικών προτύπων που ενισχύουν τη δημιουργικότητα, την αισθητική, μια πολυδιάστατη πολιτιστική ευαισθησία.

Τα μεγάλα έργα του πολιτισμού, όπως το Μουσείο της Ακρόπολης, την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων της Αθήνας, την Πολιτιστική Πρωτεύουσα Θεσσαλονίκη 1997, είναι επιδιώξεις μας. Όπως και η σύγχρονη λειτουργία των Μουσείων, η προστασία και η ανάδειξη της πνευματικής κληρονομιάς.

Ζούμε σε μια νέα εποχή. Σε μια εποχή τόσο καθοριστική για τις μελλοντικές εξελίξεις όσο η περίοδος της βιομηχανικής επανάστασης.

Οι νέες τεχνολογίες της πληροφορικής δημιουργούν ένα νέο περιβάλλον όπου η γνώση, η εξειδίκευση, η ικανότητα προσαρμογής, οι διεθνείς διασυνδέσεις, παίζουν αποφασιστικό ρόλο. Τόσο για τον άνθρωπο όσο και για τα έθνη. Τόσο για μια μικρή χώρα όπως η Ελλάδα, όσο για τα μεγάλα κράτη. Τόσο για την οικονομική ανάπτυξη όσο για την κοινωνική εξέλιξη αλλά και τις διεθνείς σχέσεις. Γι' αυτή τη νέα εποχή πρέπει να προετοιμαστούμε. Όχι με τα γνωστά εργαλεία μας, τις οικογενειακές επιχειρήσεις, την παραδοσιακή παιδεία ή την πελατειακή πολιτική. Με ιδέες, πρωτοβουλίες και μέσα νέα που πρέπει να δημιουργήσουμε εμείς. Με εκσυγχρονισμό της κοινωνίας που ζούμε. Είναι ο μόνος τρόπος να καταστήσουμε την Ελλάδα ισχυρή.

Τι χαρακτηρίζει τα τελευταία χρόνια τη σχέση του πολίτη με την πολιτική. Η απογοήτευση, η αδιαφορία η αίσθηση ότι η πολιτική είναι ένα πεδίο αναλήθειας, υπερβολών, τακτικών χειρισμών για τη νομή της εξουσίας, ότι οι πολιτικοί δεν ενδιαφέρονται για τον πολίτη και τη καθημερινότητά του. Γι' αυτό και η αποστασιοποίηση του πολίτη από την πολιτική, η έλλειψη ελπίδας.

Πρέπει και μπορούμε να γεννήσουμε ξανά την ελπίδα, να δημιουργήσουμε με τη δουλειά μας την πεποίθηση ότι χτίζεται μεθοδικά το πέρασμα σε μια καινούργια εποχή. Με πρόσκληση στις αξίες της δημοκρατίας, της κοινωνικής δικαιοσύνης και της ηθικής. Με εργαλεία την αξιοκρατία, την εργατικότητα και τη συνέπεια λόγων και έργων.

Με πολιτική δράση που θα επαναφέρει τη συζήτηση των ουσιαστικών στο επίκεντρο της προσοχής του πολίτη. Να ανοίξουμε το δρόμο για τον 21^ο αιώνα. Να σφραγίσουμε την πορεία της χώρας σε μια νέα εποχή. Να κάνουμε την Ελλάδα ισχυρή. Να δώσουμε πρώτο ρόλο στην Ελλάδα της δημιουργίας. Να γίνουμε το κόμμα της ελπίδας και η κυβέρνηση του έργου, που ανοίγει τους δρόμους του μέλλοντος.